
Comerțul internațional – frână în calea creșterii economice

Prof. Constantin ANGHELACHE PhD (*actincon@yahoo.com*)

Bucharest University of Economic Studies / Artifex University of Bucharest

Dana Luiza GRIGORESCU PhD Student (*danaluiza2004@yahoo.com*)

Bucharest University of Economic Studies

Abstract

Economia unei țări trebuie să fie orientată pentru a produce, valorificând eficient factorii de producție (capitalul, munca, resursele) pentru ca, pe această cale, să asigure creșterea nivelului de trai.

Indiferent de cât de bine ar fi planificată, prognozată ca structură și trend evolutiv, economia unei țări poate produce mai mult decât necesitățile interne și atunci practică exporturi sau dacă nu poate produce toată structura de bunuri și servicii și atunci recurge la importuri.

Comerțul internațional se finalizează periodic prin exportul net, adică diferența dintre export și import. Acest sold al comerțului internațional poate fi pozitiv sau negativ, adică o țară înregistrează deficite sau excedente.

În cazurile în care importurile sunt mai mari decât exporturile ceea ce se produce în țară trebuie folosit pentru plata importurilor prin schimb valutar și în felul acesta aduce un minus la creșterea economică.

Obiectivul acestui articol este acela de a pune în evidență că în ultimii ani comerțul internațional a înregistrat deficite din ce în ce mai mari. Acestea și-au adus contribuția negativă la creșterea economică și, pe această cale, la asigurarea prin repartizarea venitului național pentru investiții și consum la diminuarea calității vieții.

Metodologia utilizată pentru realizarea acestui articol a constat în construirea de baze de date, reprezentări grafice, utilizarea metodei indicilor și a seriilor dinamice precum și a unor metode și modele statistico-econometrice care să evidențieze trendul în care a crescut acest deficit al balanței de plăți externe.

Articolul este doar o secvență dintr-o analiză complexă care trebuie să stea la baza analizei evoluției economiei naționale într-o perioadă de timp.

Cuvinte cheie: *export net, export, import, producție, deficit, excedent, economie națională.*

Clasificarea JEL: *H10, H60*

Introducere

În acest articol autorii au utilizat o bază de date foarte amplă pentru a stabili posibilitățile pe care le înregistrează economia națională în ceea ce privește evoluția comerțului internațional de bunuri și servicii.

Rând pe rând, au fost expuse aspecte privind rezultatele obținute în luna august 2021 comparativ cu luna anterioară, comparativ cu luna decembrie 2020 precum și comparativ cu luna august din anul anterior. Sunt analizate exporturile, importurile și, de asemenea, soldurile balanței comerciale atât în luna august comparând, așa cum am arătat, cu alte perioade de referință, dar și în primele opt luni la fel comparându-le cu situația înregistrată în aceeași perioadă în anul trecut sau în anii anteriori.

Pentru o cât mai bună reliefare a modului în care importurile și exporturile au crescut și a modului în care deficitul balanței de comerț exterior s-a accentuat, am utilizat o serie de date cuprinse între ianuarie 2016 – august 2021. Prin reprezentări grafice și serii de date am asigurat o bună reprezentare a locurilor în care activitatea de schimburi internaționale a fost deficitară.

Într-o altă reprezentare grafică, comparând indicatorii calculați în aceleași perioade, am făcut și o structură pe o serie de grupe de produse pentru a reliefa domeniile în care România a făcut erori, să le spunem astfel, în realizarea schimburilor pentru a asigura macrostabilitatea.

Pentru o mai bună reliefare a situației înregistrate, am utilizat reprezentările grafice care sunt expresive și arată modul în care a evoluat, lună de lună, diferența dintre import și export și, ca urmare, deficitul care s-a înregistrat, la fel, lună de lună de-a lungul timpului.

Constatăm că în ultima perioadă de timp acest deficit s-a accentuat și el grevează creșterea economică, deoarece acest deficit se înscrie în *datorie* care trebuie acoperită din alte activități profitabile, producătoare de valoare adăugată brută.

Literature review

Mulți cercetători au acordat atenție activității de comerț internațional, aceasta având un rol deosebit de important pentru orice economie națională. Astfel, Anghel M.G., Iacob S.V., Haseganu D.A. (2020) și Anghelache C., Anghel M.G. (2017) au studiat și diseminat o serie de studii cu privire la evoluția schimburilor internaționale de bunuri, analiza comerțului internațional sau comerțul internațional factor al creșterii economice, analizele fiind însoțite de utilizarea unor modele statistico-econometrice, pe baza cărora s-au efectuat estimări și prognoze. Bernard A.B., Jensen J.B., Redding S.J., Schott P.K. (2012) s-au ocupat de analiza rolului marilor corporații internaționale în comerțul internațional de bunuri. Elgstrom O. (2007) acordă atenție activității

de comerț internațional sub aspectul conținutului și tehnicii negocierilor, iar Fajgelbaum P., Grossman G., Helpman E. (2011) fac un studiu cu privire la venituri, calitatea producției și comerțul internațional, în care sunt abordate elemente referitoare la comerțul exterior în prezent. Hill C., Smith M. (2011) au publicat o amplă lucrare referitoare la relațiile comerciale internaționale și relațiile cu Uniunea Europeană, iar Hummels D. (2007) a publicat o lucrare care tratează costul transportului în comerțul internațional în era globalizării. Staiger R., Sykes A. (2011) au publicat o analiză referitoare la comerțul internațional, tratamentul național și reglementările interne din țările implicate în astfel de tranzacții.

Metodologie

Am sintetizat în continuare principalele aspecte metodologice utilizate de Institutul Național de Statistică și Eurostat pentru a asigura posibilitatea unei corecte interpretări a datelor supuse studiului. Astfel, soldul balanței comerciale FOB/CIF se calculează pe baza valorii exportului FOB și a importului CIF, ca diferență între acestea. Soldul negativ al balanței comerciale se numește deficit, iar cel pozitiv se numește excedent.

Prețul FOB (Free on Board/Liber la bord) reprezintă prețul la frontiera țării exportatoare, care include valoarea bunului, toate cheltuielile de transport până la punctul de îmbarcare, precum și toate taxele pe care bunul trebuie să le suporte pentru a fi încărcat la bord.

Prețul CIF (Cost, Insurance, Freight/Cost, Asigurare, Navlu) reprezintă prețul la frontiera țării importatoare, care cuprinde atât elementele componente ale prețului FOB, cât și costul asigurării și transportului internațional.

În ceea ce privesc statisticile de comerț internațional cu bunuri, acestea se stabilesc prin însumarea datelor din sistemele statistice INTRASTAT și EXTRASTAT: sistemul INTRASTAT pentru comerțul INTRA-UE (schimburile de bunuri între România și celelalte state membre ale Uniunii Europene) și sistemul EXTRASTAT pentru comerțul EXTRA-UE (schimburile de bunuri între România și statele care nu sunt membre ale Uniunii Europene).

Pentru comerțul INTRA-UE se cuprind expedierile de bunuri din România cu destinația alt stat membru UE și introducerile (intrările) de bunuri în România având ca țară de expediție un alt stat membru UE.

Expedierile din România includ bunuri în liberă circulație care părăsesc teritoriul statistic al României cu destinația alt stat membru UE și bunuri care au fost plasate sub procedura vamală de prelucrare activă (în interiorul țării) sau prelucrare sub control vamal în România și care sunt destinate altor state membre.

Introducerile (intrările) în România includ: bunuri în liberă circulație într-un stat membru UE care intră pe teritoriul statistic al României și bunuri care au fost plasate sub procedura vamală de prelucrare activă sau prelucrare sub control vamal în alt stat membru UE și care intră pe teritoriul statistic al României.

Pentru comerțul EXTRA-UE se cuprind schimburile de bunuri între România și statele nemembre UE, având ca obiect: importul direct de bunuri pentru consum, bunurile importate scoase din antrepozitele vamale sau zonele libere pentru a fi puse în consum, exportul de bunuri de origine națională, precum și exportul de bunuri importate, declarate pentru consumul intern.

Se cuprind de asemenea: importurile temporare de bunuri străine pentru prelucrare activă (în interiorul țării); exporturile de produse compensatoare rezultate după prelucrarea activă și exporturile temporare de bunuri pentru prelucrare pasivă (prelucrare în alte țări). Pentru importuri se iau în calcul importurile de produse compensatoare rezultate după prelucrarea în afara țării și bunurile importate sau exportate în sistemul de leasing financiar (la valoarea integrală a bunurilor) și quasi-exporturile, pentru care sunt întocmite, la frontiera națională, declarații vamale de export aferente tranzacțiilor internaționale ale operatorilor economici nerezidenți.

Nu sunt cuprinse în comerțul internațional: bunurile în tranzit, bunurile temporar admise/scoase în/din țară (cu excepția celor pentru prelucrare), bunurile achiziționate de organizații internaționale pentru utilizări proprii în România, bunurile pentru și după reparații și piesele de schimb aferente.

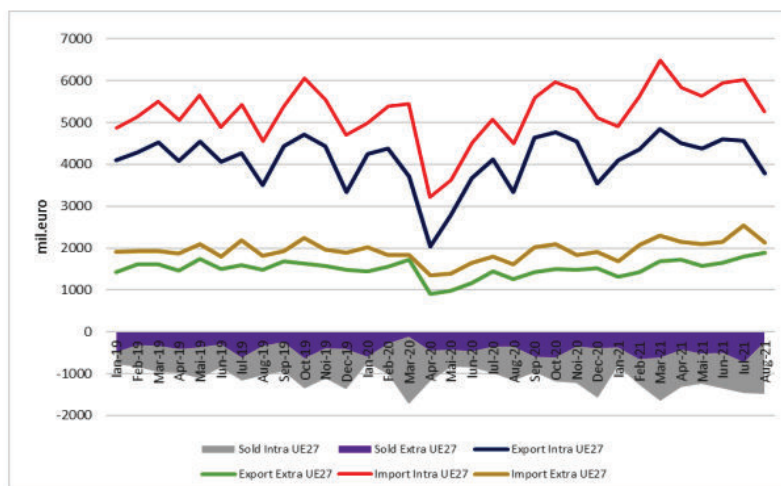
Date, rezultate și discuții

Analizând seriile de date constatăm că în primele opt luni ale anului 2021, respectiv perioada 01 ianuarie – 31 august 2021, exporturile FOB au însumat 48184,7 milioane euro, iar importurile CIF au însumat 62787,0 milioane euro. În aceeași perioadă comparativ cu perioada similară a anului 2020 exporturile au crescut cu 24,4%, iar importurile au crescut cu 24,9%.

În graficul numărul 1 este prezentată evoluția exporturilor, a importurilor și soldul balanțelor comerciale Intra-UE27 și Extra-UE27 în perioada ianuarie 2019 – august 2021

Exporturile, importurile și soldurile balanțelor comerciale Intra-UE27 și Extra-UE27 în perioada ianuarie 2019 – august 2021

Grafic 1

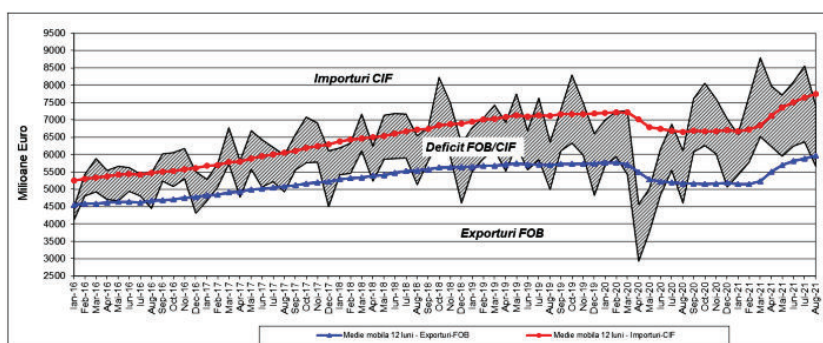
Interpretând datele prezentate grafic constatăm că în luna august 2021, exporturile FOB au însumat 5672,0 milioane euro, iar importurile CIF au însumat 7401,3 milioane euro, rezultând un deficit de 1729,3 milioane euro.

Exporturile din luna august 2021, comparativ cu luna august 2020, au crescut cu 23,3%, iar importurile au crescut cu 21,1%.

În graficul numărul 2 este prezentată evoluția exporturilor, a importurilor și soldul balanței comerciale pe o perioadă mai lungă de timp și anume ianuarie 2016 – august 2021.

Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale în perioada ianuarie 2016 – august 2021

Grafic 2

Deficitul balanței comerciale (FOB/CIF) în perioada 01.01-31.08.2021 a fost de 14602,3 milioane euro, mai mare cu 3087,7 milioane euro decât cel înregistrat în perioada similară a anului 2020.

Datele referitoare la rezultatele comerțului internațional pe grupe de produse conform CSCI Rev.4 pentru perioada 01.01-31.08.2021 sunt structurate în tabelul următor.

Comerțul internațional pe grupe de produse conform CSCI Rev.4 în perioada 01.01-31.08.2021

Tabel 1

	Exporturi FOB			Importuri CIF		
	1.1-31.VIII 2021			1.1-31.VIII 2021		
	Milioane euro	Pondere în total export (%)	în % față de 1.1-31.VIII 2020	Milioane euro	Pondere în total import (%)	în % față de 1.1-31.VIII 2020
TOTAL	48184,7	100,0	+24,4	62787,0	100,0	+24,9
din care, în relație cu UE 27	35134,3	72,9	+24,3	45694,3	72,8	+24,2
Alimente și animale vii	3607,0	7,5	+22,6	5182,6	8,3	+12,1
din care, în relație cu UE 27	1609,1	3,3	+25,1	4445,9	7,1	+11,2
Băuturi și tutun	964,9	2,0	-6,4	532,0	0,8	+13,3
din care, în relație cu UE 27	762,9	1,6	+0,7	399,9	0,6	+13,7
Materiale crude, necomestibile, exclusiv combustibil	1973,6	4,1	+50,0	1940,7	3,1	+40,0
din care, în relație cu UE 27	1011,3	2,1	+37,9	1132,3	1,8	+34,5
Combustibili minerali, lubrifianti și materiale derivate	1626,1	3,4	+56,1	4173,0	6,6	+51,2
din care, în relație cu UE 27	784,8	1,6	+75,7	1033,1	1,6	+31,0
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală și vegetală	184,8	0,4	+67,1	141,5	0,2	+11,1
din care, în relație cu UE 27	135,6	0,3	+74,6	125,0	0,2	+23,5
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă secțiune	2491,5	5,2	+24,4	9327,6	14,9	+22,2
din care, în relație cu UE 27	1723,7	3,6	+35,6	7476,3	11,9	+24,7
Mărfuri manufacturate clasificate în principal după materia primă	8500,8	17,6	+33,5	11860,2	18,9	+25,0
din care, în relație cu UE 27	6302,7	13,1	+35,6	8591,0	13,7	+28,9
Mașini și echipamente pentru transport	22525,9	46,7	+23,5	22583,0	36,0	+24,8
din care, în relație cu UE 27	17645,0	36,6	+22,6	17425,2	27,8	+25,0
Articole manufacturate diverse	6236,3	12,9	+11,2	7029,8	11,2	+24,2
din care, în relație cu UE 27	5129,7	10,6	+10,2	5054,9	8,1	+23,6
Bunuri necuprinse în altă secțiune din CSCI	73,6	0,2	-3,5	16,6	*)	+16,4
din care, în relație cu UE 27	29,4	0,1	+144,0	10,8	*)	-8,8

Sursa: Comunicat INS numărul 258 / 11 octombrie 2021

Interpretând datele prezentate tabelar constatăm că valoarea schimburilor intra-UE27 de bunuri în perioada 01.01-31.08.2021 a fost de 35134,3 milioane euro la expedieri și de 45694,3 milioane euro la introduceri, reprezentând 72,9% din total exporturi și 72,8% din total importuri.

De asemenea, valoarea schimburilor extra-UE27 de bunuri în perioada 01.01-31.08.2021 a fost de 13050,4 milioane euro la exporturi și de 17092,7 milioane euro la importuri, reprezentând 27,1% din total exporturi și 27,2% din total importuri.

Totodată menționăm că unele ponderi importante în structura exporturilor și importurilor în perioada 01.01-31.08.2021 sunt deținute de grupele de produse mașini și echipamente de transport, respectiv 46,7% la export și 36,0% la import și alte produse manufacturate, respectiv 30,5% la export și 30,1% la import.

Concluzii

Din studiul acestui articol, precum și din analiza mai extinsă a datelor prezentate, se desprind o serie de concluzii teoretice și practice. În primul rând, activitatea de export trebuie să se realizeze într-un ritm mai susținut și nu invers, exporturile să fie inferioare importurilor.

Exporturile de produse industriale, manufacturate, se realizează prin comenzi externe, pe bază de contracte, pe bază de angajamente ale părților contractante.

Este adevărat că în Uniunea Europeană s-a pus problema liberalizării circulației bunurilor și serviciilor. Din acest punct de vedere, în interiorul celor 27 de state membre nu se mai practică TVA-ul la export și la import, practic schimburile comerciale devenind vânzări/cumpărări.

Este lesne de înțeles că de aici se deduce că industria României și-a îngustat foarte mult activitatea context în care producția pentru export este din ce în ce mai redusă și mai dificil de realizat.

De aici rezultă că pentru echilibrarea importurilor cu exporturile, pe baza indicatorului *acoperirea importurilor prin exporturi* se pune problema calității și competitivității în preț. Din datele analizate rezultă că România este suficient de departe de acest deziderat.

O altă concluzie care derivă de aici este aceea că o serie de activități care sunt dedicate și exporturilor nu aduc valoarea adăugată brută la care ne-am așteptat datorită sistemului firmelor multinaționale.

În acest context dăm doar un exemplu, și anume, sistemul bancar din România (și nu românesc), își are baza de raportare în țările în care deținătorii capitalului fac strategia, nu în conformitate cu cerințele și nevoile României.

Ca o ultimă concluzie, putem arăta, pe baza analizei trendului, că în perioada următoare România va înregistra deficite din ce în ce mai mari cu efecte negative asupra creșterii reale economice.

Bibliografie

1. Anghel, M.G., Iacob, Ș.V., Hașegan, D.A. (2020). *The analysis of the international trade of Romania*. Theoretical and Applied Economics, XXVII (1), Spring, 183-200
 2. Anghelache, C., Anghel, M.G. (2017). *International Trade – factor of economic growth for European Union member States*, XXIII International Scientific Conference of the PGV Network, The question of borders: a new representation of the European reality, Casablanca, 14-16 September 2017, 267-278
 3. Bernard, A.B., Jensen, J.B., Redding, S.J., Schott, P.K. (2012). *The Empirics of Firm Heterogeneity and International Trade*. Annual Review of Economics, 4 (1), 283-313
 4. Elgström, O. (2007). *Outsiders' Perceptions of the European Union in International Trade Negotiations*. Journal of Common Market Studies, 45 (4), 949-967
 5. Fajgelbaum, P., Grossman, G., Helpman, E. (2011). *Income Distribution, Product Quality, and International Trade*. Journal of Political Economy, 119 (4), 721-765
 6. Hill, C., Smith, M. (2011). *International relations and the European Union*, Second Edition, Oxford University Press
 7. Hummels, D. (2007). *Transportation Costs and International Trade in the Second Era of Globalization*. Journal of Economic Perspectives, 21 (3), Summer, 131-154
 8. Staiger, R., Sykes, A. (2011). *International trade, national treatment, and domestic regulation*. Journal of Legal Studies, 40 (1), 149-203
- *** <https://insse.ro/cms/ro>
*** <https://ec.europa.eu/eurostat>